

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Соч. С. Каспарьяна

Семь Женъ

Водѣвиль въ одномъ дѣйствіи

НА ТАТАРСКОМЪ ЯЗЫКѢ

941 27

(44-43.)

СЕМЕРО ЖЕНЪ

Дозволено цензурою, 27 марта 1907 г. Тифлисъ.

5172
38

Краткое содержаніе водевиля въ одномъ дѣйствіи
„СЕМЕРО ЖЕНЪ“ изъ татарской жизни соч.
Самс. Серг. Каспарьяна.

Аджи Юсуфъ старикъ 55 лѣтъ, зажиточный домовла-
дѣлецъ пользуясь правомъ предоставляемымъ магометанской
религіей обзавелся семью женами.

Занавѣсъ открывается и Аджи Юсуфъ окруженъ всѣ-
ми своими женами, за исключеніемъ одной, которая объя-
вила себя больной.

Входитъ сосѣдъ армянинъ Аванесъ, спросить адресъ
знаменитаго знахаря-врача татарина, понадобившагося ему
для своей больной жены. „Жаль мнѣ тебѣ Аванесъ!—гово-
рить ему Аджи Юсуфъ: вотъ у тебя одна единственная жена,
и разъ она больна, ты волей не волей долженъ тратиться,
чтобы вылѣчить ее, а у меня семеро женъ и одна изъ нихъ
больная, пусть хоть трое изъ нихъ умираютъ, и то оста-
нется мнѣ цѣлыхъ четыре, я ни одной копѣйки не потрачу
на врача и въ усъ себѣ не стану дуть!“ „Но вѣдь жены
твои тоже люди, а что если и онѣ захотятъ имѣть по семи
мужей?“—возражаетъ Аванесъ. Аджи не находитъ ничего
отвѣтить на этотъ смущающій его сразу вопросъ, воскли-
цаетъ только: нѣтъ, нѣтъ, этого быть не можетъ, ты ниче-
го не понимаешь! По уходѣ Аванеса является на сцену ци-
рульникъ Келбалай Джабаръ, любовникъ притворяющейся
больной седьмой жены Аджи. Онъ пришелъ якобы выдернуть
больной зубъ Гюльназа (седьмой жены), чтобы имѣть возмож-
ность почаще посѣщать домъ Аджи; Келбалай Джабаръ на-
чинаетъ расхваливать Аджи одну извѣстную ему дѣвушку,
взять ее въ восьмую жену а себя въ качествѣ посредника.
Выдернувъ якобы зубъ Гюльназа цирульникъ уходитъ. Да-
лѣ слѣдуетъ комичная сцѣна встрѣчи Аджи съ Санитарной
Комиссіей настаивающей на опрятномъ содержаніи двора, но
встрѣчающей бытовья возраженія и критику научной меди-
цины и гигиены вообще.

Собираясь уходить Аджи приказываетъ своимъ женамъ
приготовить къ его приходу чай. Послѣ его ухода собира-
ются всѣ жены и темою ихъ разговора служить новость о
томъ, что Аджи хочетъ обзавестись восьмой женой. Конеч-
но онѣ не довольны этимъ; всѣ онѣ завидуютъ уже этой
будущей женѣ, и т. д.

Ե Դ Դ Ի Ա Ր Վ Ա Դ

Մէկ գործողութեամբ բուրբաց կեանքից

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆԷ:

- 1) ՀԱՁԻ ԻԻՍՈՒԲ Կալուածատէր . . . 55 տար.
- 2) ԱԻԱՆԷՍ Հայ արհեստաւոր . . . 40 »
- 3) ՔԱԼԲԱՆԱ ԶԱԲԱՐ Վարսաւէր . . . 35 »
- 4) ՆԱՍՓԱՐԻ Հաջի Իւսուբի աւաջի կինը 22 »
- 5) ՄԱԴԻՆԱ » » Երկրորդ » 24 »
- 6) ԵԱԽՇԻ ԽԱՆՈՒՄ » Երրորդ » 24 »
- 7) ԳՈՒԼՆԱԶ » » չորրորդ » 21 »
- 8) ՆԱՐԳԻԼԱ » » հինգերրորդ » 23 »
- 9) ՓԱԹՄԱ » » վեցերրորդ » 20 »
- 10) ՍԱՆԱՄ » » Եօթներրորդ » 19 »
- 11) ԱՍԳԱՐ Դուրնիկ . . . 25 »
- 12) ԲԺԻՇԿ
- 13) ՍՏՈՒԴԵՆՏ ՄԵԴԻԿ } Սանիտարնի Կոմիտէայ
- 14) ՊԵՐԵՎՈՂՉԻԿ }

Եւ մի քանի երախաներ:

ՀԱՁԻ ԻԻՍՈՒԲ. Հագնում է կոշիկներ ջորարով և միջակ դասակարգի հագուստ, ներկած միւրուքով, կոլոր գըլ-խարկ, արխալուզի տակից շապիկը երևում է, ջիբումը երկար չիբուխ և թանրաքուրի քսակ, իսկ դուրս գալի ժամանակ հագնում է արա:

ՔԱԼԲԱ ԶԱԲԱՐ. Թուրք դալլաքի հագուստ, գոտիկից կախած մի լագան, հիլի, սուփրա, ածիլի մկրատ, սանդըր և այլն:

ԱԻԱՆԷՍ. Հայ արհեստաւորի հագուստ գլխին դնում է փուրաշկայ:

ԵՕԹԸ ԿԱՆԱՅԲ. Հագնում են միջակ հագուստ, մի քանիսը ոտարորիկ, մի քանիսը ջորարով, հագնում են համապատասխան միւսներին:

ԱՍԳԱՐ. Ոտարորիկ, դուրնիկի հագուստով մի հին քուլը հագած, թասակը գլխին, մի մեծ աւել ձեռքին:

ԲԺԻՇԿ. Լաւ հագուած պորտֆելով, ակնոցներով:

ՍՏՈՒԴԵՆՏ. Իրա փորմեննի հագուստով:

ՊԵՐԵՎՈՂՉԻԿ. Հասարակ հագուստով մի մեծ գիրք ձեռին:

ՍԵՆԵԱԿԸ զարդարած է թուրքաց ճաշակով: Զանազան անկիւններում դարսած է սանդուխ, հին սամովար, պղինձեղեն, եօրզան դօշակ, զարխան, պատերից խանչալ և զանազան բաներ կախած, և սենեակի երեք կողմից բացվում է դռներ:

Տ Ե Ս Ի Լ Ա.

Հաջի Իւսուր և Նասփարի

Հաջի Իւսուր. Նասփարի—է՛յ:

Նասփարի. (մտնելով) Բալի:

Հաջի Իւսուր. Չայ գօթ գեալ (Նասփարին գնում է)

Հաղըր օ արվազդար դա գալսուն:

Տ Ե Ս Ի Լ Բ.

Հաջի Իւսուր, Նասփարի, Մադինա, Եախշի Խանում, Նարգիլա, Փաթմա, Սանամ և Երախերը

Նասփարի. (Չայ բերելով) Աղըզ ուշաղլարը գօթըրըն գալըն չայ իշմագայ: (Մտնելով Մադինան, Եախշի Խանումը, Նարգիլան, Փաթման, Սանամը և մի քանի Երախաներ նստում են դռնակի վերայ շարժով):

Հաջի Իւսուր. Նասփարի գալ էանըմդա օթըր, Մադինա սանդա գալ բու թարափդա օթըր, (նստում են):

Եախշի Խանում. (Բարկացած) Օլլարըն աթասը մանըմ աթամնան Եախշի ադամ դուլար քի, Եանունդա օթըրդըրմըսան:

Հաջի Իւսուր. Աղըզ դունան սան օթըմըսան, բու դուն դայ գոյ բուլլար օթսըն, համուղըզ բիրդան բաշըմա թոքմիաջադամ քի:

Եախշի Խանում. Եախշի, Եախշի (կողմը) մուննան սողրա ման բիլլամ սանիյնան նեջա Եօլա գեդարամ:

Հաջի Իւսուր. Աղըզ նեյնըմ ման, գոր ազա եր

վար գալ օթըր: Եդդի արվադըմ վար օղըմի եդդի երա բոլա բիլմանամ քի:

Նարգիլա. (Եախեի Խանումին կամաց) Աղըզ բաս դու դա, ման դանշըմիյանդա սան նոշուն դանշըրսան, դուշմիշիք գարաք բիր թահրընան եօլա ափարախ:

Հաջի Իւսուբ. (Համբելով կանայք) փաս Գուլնագ հանը:

Սանամ. Գուլնագըն քեփը եօխըը դիշը աղըրիյըր:

Հաջի Իւսուբ. (Բարկացած) Նա օլըփ գենա, օլըր օլսըն բիրդան դա:

Նասփարի. Եաւաշ դանըշ էշըղըփ գարգաշընա գէյար:

Հաջի Իւսուբ. Իէյըր գէյսուն չոխ կորիսըրամ օննան, ստամըր քաբինը վարըբ չըխարդարամ: Գուրըն գէդուն իշուվըզա, Հէյգարըր դա գոնդարըն Ադա Բահիման օն դանա չորագ գաթըսուն ուշ գրվանքա Բաքի սողանը, բիր դանա դա գուրը բալըդ:

Եախշի Խանուլ. Կանդըմըզ եօխըը կանգ դա գաթըսըն:

Հաջի Իւսուբ. Եօխ ստամագ կանգի օղըմ ալլամ: (Կանայք գնում են):

Տ Ե Ս Ի Լ Գ.

Հաջի Իւսուբ և Աւանէս:

Աւանէս. (Մտնելով իսուբ): Ալլա սախլասուն Հաջի Իւսուբ:

Հաջի Իւսուբ. Սախլասուն ան ուստայ Օվանըս, նաղայրըրսան, արվադուն եախշի օլդի

Աւանէս. Հարգան եախշի օլդի, օլան օլմիյանըմի

վարմիշամ հաքիմա սաղալդա բիլմիյըբլար, ինդի դէյըլլար բու մահլադա բիր դանա մուսուբման հաքիմի վար աղը Մեշադի Մուխտար օ սաղալդա բիլու:

Հաջի Իւսուբ. Էյ եաղըլլար, հայիփ դօգիլ օ փուլ քի վարուբըզ հաքիմա, աղըլ օլան քիշի դա արվադ ուշուն հաքիմա փուլ վարու:

Աւանէս. Բաս նէյնըմ կոյըմ օլսըն:

Հաջի Իւսուբ. Գուզ դըր սըզըն ուշուն չօխ շաթին դուր, օնա գօրա քի բիր դանա արվադուվըզ վար, օ դա ազառիյանդա կալուբըզ էլա բելա, դանըշանդա դա մուսուբմանի բագանմուբըզ:

Աւանէս. Նոշուն բագանմուբըբ հար ադամ ուշուն օզ շարիաթը եախշի դուր:

Հաջի Իւսուբ. Եախշի ուստա Օվանըս օզ օղուվա փիքիր էլա, ինդի սան ազա մուսուբման օլէյդուն, հէշ փիքիր էլարդուն:

Աւանէս. Նիյա մուսուբման օլանդա ադամլըդգան չըխալլար բագա: Ադամ օլան քիշի համէշա փիքիր էլար:

Հաջի Իւսուբ. Օնը գէմըրամ ա, մուսուբման օլէյդուն բէշ օն դանա արվադըն օլարդի, բիրիաի ազառիյանդա կալըզը կալարըդի սանի ուշուն: Նա բիր քօփիդ հաքիմա վարարդուն, նա դա փիքիր էլարդուն: Ինդի բու սահաթ մանըմ արվադգարըմըն բիրիսը ազառի դը դիշը դա աղըրիյըր, հէշ վէշըմա գալմըր, դալլայ դա գաթըմըրամ քի դիշը չխարդսուն նոշուն իքի շահը մանաթ վարըմ դալայա, օլուր օլսուն դա, օննան բաշկայ բէշ ալթըսը վար քի:

Աւանէս. Հաջի Իւսուբ բիրջա փիքիր էլա, մանրմ խաթրըմ բէշ օն արվադ ստիյանդա, արվադուն խաթրըմ բէշ օն քիշի ստամափ:

Հաջի Իւսուբ. Չոխ դա ստար, արվադուն ըխտիյա-
րը եօխըր օն քիշյա գէթսուն:

Աւանէս. Նադան դու բիր քիշի օն արվադ ալմա-
դա ըխտիեարը վար, բիր արվադ օն քիշիայա
գէդմադա ըխտիյարը եօխար:

Հաջի Իւսուբ. Այ եազըղ, օղը քի գէյըրամ եա-
զըղ արմանիլար էյ, օվուդա ջան սանուն, բիր
արվադ օն քիշիյա գէդա բիլու:

Աւանէս. Բաս բիր քիշի օն արվադ ալա բիլու:

Հաջի Իւսուբ. Մադուլ... Խաթրըմ ստիյըր ալը-
րամ:

Աւանէս. Օնըն դա խաթրը ստիյըր գէդըր:

Հաջի Իւսուբ Օ գէդա բիլմադ:

Աւանէս. Նոշուն գէդա բիլմադ օ դա բիզի քիմի ա-
դամ դու դա երդան չըխմիլըփ քի:

Հաջի Իւսուբ. Այշի բոս դու վա, ման սըզա նէ-
շա բաշա սալըմ ինդի:

Աւանէս. Բաս ման նոշուն բաշա սալըրամ, ագա
բիր սաբաբը վար սան դա դէյգիման դայ:

Հաջի Իւսուբ. Նա դէյըմ ման սանա, ագա սաղ
օլուսան գորարսան քի բիր բէշ օն իլդան սողրա
սըզդարդա դա դաբ դուշդի բիր նէշա արվադ
ալմադը:

Աւանէս. Հէշ վախտ բիզդա դաբ դուշմադ, օնա գո-
րա քի բիզ բիլըրըխ քի նա իշ թութուրըխ, եա
քի նադան օթարը գալմիշիք բու դունիյեա: Ա-
մա սըզըն մուսուրմանլար էլա բիլըլար քի գա-
լըբլար բու դունիյեա արվադ ալմադա:

Հաջի Իւսուբ. Փաս նադան օթարի գալմիշըք բու
դունիյեա, էլա բօն բօշ գադմադա:

Աւանէս. Հաջի Իւսուբ մանրմ վախտըմ եօխտը ին-
դի համար բաշա սալըմ սանի, բիր զիւն գալլամ
դանըշարուխ սանիյնան օ բարդան: Իիբշա ին-
դի դէյ մանա գօրըմ Մաշադի Մուխտարըն օվը
հարդա դու:

Հաջի Իսուբ. (Չեռֆուլ ցոյց սալով) Բու իուխար-
քի փալանը քեշարսան օ բիր փալաննան դուզ
գէդըփ գոնարսան, ուշումընջի փալանա չաթմա-
միշ ուշ մարթաբա օվլար գալաջախ կաբադուվա,
օ օվլարուն ուզբա ուզ չայշի գուքանը վար օն-
նան սորուշարսան օ դէյար սանա:

Աւանէս. Չոխ սաղ օլ Հաջի Իւսուբ ման գէդըրամ
ամա բուրա գալանդա բէլա գորխըրամ քի:

Հաջի Իւսուբ. Նադան կորխըրսան իթդան:

Աւանէս. Բալի: (Աւանէսը գնում է):

Հաջի Իսուբ. Ադա վայ Մալիք էյ:

Մալիք. (Ներսից) Բալի:

Հաջի Իւսուբ. Իթը սախլա գինան ուստա Օւա-
նըս քէշսուն: (Հեռ դառնալով) Բաշա սալա բիլ-
մադում բու արմանիլարա դա: Ալըլար բիր դա-
նա արվադ ագառիյանդա գալըլար մահաթտալ:
Ալմըշամ եդդի դանա արվադ ալլավարա ուշը օլ-
սուն գէնա դորդը կալըր մանրմ ուշուն:

S E U I, Գ.

Հաջի Իւսուբ և Մադինա:

Մադինա. (Մսնելով) Գուլնադ խաբար գոնդարըփ
կարդաշընա քի դալլաք գոնդարսուն դիշը չը-
խարդմադա:

Հաջի Իւսուբ. Ջհաննամա քի: (Բարկացած) գէթ
բիրագ սու գոթ գալ ալ ուզումի փաք էյիլըմ:
(Մադինան գնում է ջուր բերում) գոյմըլար քի
նամագըմի վախտընդա կըլըմ: (Ձեռներ լուանում
է յետոյ չիբուխը հանում ծխում):

Տ Ե Ս Ի Լ Ե.

Հաջի Իւսուբ, Նասփարի և Քալբա Ջաբար:

Նասփարի. (Արագ մտնելով) դալլայ գալըր:

Հաջի Իւսուբ. Օնա քիմ գէյըբ գալսուն:

Նասփարի. Գուլնագըն կարգաշը գոնդարըփ: (Նաս-
փարին գնում է):

Քալբա Ջաբար. Սալամ մալէյիբում Հաջի Իւ-
սուբ:

Հաջի Իւսուբ. Ալէյբիմի սալամ:

Քալբա Ջաբար. Նա օլըփ գենա Գուլնագըն դիշը
աղըիլըր:

Հաջի Իւսուբ. Այշի թանգա գալըրմ մունըն ալըն-
նան դայ գունդա դիշի աղըիլըր բաշի աղըիլըր:

Քալբա Ջաբար. Այ Հաջի Իւսուբ ման դէգըմ սա-
նա քի ալթըսը այմըսան քսսըբ գըզը գալ բու-
բիրըսը դա քասըբ դան ալ, (կողմը) չունքի սաի-
լըրգըմ ման ալըմ: (նրան) բախմաղըն սոզըմա
ալդուն:

Հաջի Իւսուբ. Բախմադուն սոզըմա գէյանդա քի,
ալմըշամ ծնի գարար էյլամամիշամ քի, ալլավա-
րա թամամ դիշդարը աղըրսըն սան դա գալ չը-
խարդ գինան մանա քի բիր քօփիդ գարարը
եօխըր:

Քալբա Ջաբար. (Նստելով եւ Հաջուն նստեցնելով):

Հաջի Իւսուբ սըզըն բու կոշըլըդա բիր գըզ
վար, գալ ծնըն սովգասը դուզալըրմ սանի ուչուն:

Հաջի Իւսուբ. Քիմըն գըզը:

Քալբա Ջաբար. Մոլլա Թալիբուն:

Հաջի Իւսուբ. Հա բիլըրմ, չոխ եախշի գըզ դըր,
բիլգիբ բաղդա գորմշըամ ծնի:

Քալբա Ջաբար. Հաջի Իւսուբ ինդի գօր գինան
նա օլըբ է. բէլա գըզ դը քի նա դէյըմ ման սա-
նա, դիլընան ծնըն թարիփը էլամագ օլմագ: Չոխ
եախշի գըզ գուվա դահի ուստի եօխար:

Հաջի Իւսուբ. Հա, հա, ծնըն սովգասը դուզալդ
մանըմ ուչուն ամա քաբիլը ծն գըզըլըան ար-
թըղ օլմասըն:

Քալբա Ջաբար. Եախշի մանա նա վարաշագսան,
ինդիդան դանըշախ քի սողրա ջանջալ օլմասուն:

Հաջի Իւսուբ. (Կողմը) Թէզ էլա կիյմաթ դանըշըր
(նրան) բիր դանա եախշի իրան կալեանի վար-
րամ:

Քալբա Ջաբար. Եօխ, եօխ, կալեանըմ վար, կալ-
եան ստամըրամ:

Հաջի Իւսուբ. Եախի բիր դանա բօլք թիքալը-
րամ: (Եախի Խանումը մտնում է):

Տ Ե Ս Ի Լ Զ.

Նոյնք և Եախշի Խանում յետոյ Գուլնագ:

Եախշի Խանում. (Մտնելով բարկացած) օնա դա-
նուշուրսըզ:

Հաջի Իւսուբ. Նա գանուշըրըխ աղըզ:

Եախշի Խանում. (Բարկացած) բօլք բաղըշիլըր-

սան դալայա քի Մուլա Թալիբըն գըզը ալսուն սանի ուչուն, եդդիսը գաթըրմըսան օլարը բիր սախլա սողրա գէթ ուստըննան բիրը դա գաթըր: Հաջի Իւսուբ. Աղըզ նա գիջ գիջ դանըզըրսան, դալայ օզը բիր բօլբ բաղըզդիյըր մանա քի, Մուլա Թալիբուն գըզը ալըմ ծնի ուչուն:

Եախշի խանուամ. Դալայ նէյնըր Մուլա Թալիբուն գըզը, օզ արվադարընա նա գալըփ բագա:

Հաջի Իւսուբ. Սորուշ օզուննան գօր եալան դէյըրամ:

Քալբա Ջաբար. (Կողմը) Նա դէյըմ ման, ադա դէյըմ օզը ուչուն սախյըր, թութար դաւանի մանիյնան դէյար քի նօշուն սովդա դուգալլըրսան: (Նրանց) Մաննան նա սորուշսըն սոհբաթ դը էլիյըրըլ էլա բէլա գունուամըզ քէչսուն:

Եախշի խանուամ. (Բարկացած) Սան գալմըսան բուրա սոհբաթ էլամագա եօխսա օ արվադըն դիշը չխարդմադա:

Քալբա Ջաբար. Աղըզ ստիյըրդըմ չխարդմադա Հաջի Իւսուբ սաբը գալդի, մուսուբման դօզուլսան բագա, ծնա գօրա դէզըմ բիրագ դիյանուամ: (Կողմը) հեչ բու բոյդա եալան օլմագ:

Եախշի Խանուամ. Բուրդա չըխարդուրսան գէզըմ գաթըրըմ:

Քալբա Ջաբար. (Նրան) բալի բուրդա չըխարդաշայամ, (Կողմը) խալվաթ եր օլտէյզը դահի եախշի: (Եախշի Խանուամը գնում է):

Հաջի Իւսուբ. (Կամաց) գալլամ ման եանուվա դանուշարուխ:

Քալբա Ջաբար. Հասաթ դուր ամա բիր բուլքնան

գադ օլմագ գարաք բիր դանա դա թասպան վարասան: (Եախշի Խանուամը մնում է Գուլնագի ձեռքից բռնած, դալաքը հիւանդին նսեցնում է վեցնում է, մի մեծ քարփաթուն, ուզում է ասամը հանի, Հաջի Իւսուբը ձեռքից բռնում է): Հաջի Իւսուբ. Չխարդմադըն փուլը ման վարմիյաշայամ ա, հար քաս գոնդարըբ սանի ծննան ալարսան:

Քալբա Ջաբար. Եախշի, եախշի, կոյ բիրջա չըխարդըմ, փուլ ստամըրամ սաննան: (Քարփաթունը փցում է հանկու):

Գուլնագ. Վաջ նանայ օլդըմ... Վայ օլդըմ էյ...

Հաջի Իւսուբ. (Բարկացած) Աղըզ նա գըզբըբըրսան չըխարթըփ գութարըբ դայ:

Եախշի Խանուամ. (Ձեռքից բռնելով) գալ գէդախ օթադա (գնում են):

Հաջի Իւսուբ. (Դալլափին) Չոխ սաղ օլ Քալբալա Ջաբար, ալլահ ոաղի օլսըն սանան գահմաթ չաքդուն, բաղըզդիյասան:

Քալբա Ջաբար. Ալլահ բաղըզդասուն, նա գահմաթ կուլըղընդա դիյանմիշամ, հար նա կուլըղըն օլսայ բուլյուր: (Ուզում է գնա):

Հաջի Իւսուբ. Եագուննան չըխմասուն ա:

Քալբա Ջաբար. Չըխմագ ամա գարաք թասպանը դա վարասան:

Հաջի Իւսուբ. (Կողմը) գէնա բաշդադի կիյմաթ դանըշմադը, (նրան) Քալբալա Ջաբար դիյան չորագ էյըբ սողրա դէգարսան:

Քալբա Ջաբար. Եօխ ինդի իշըմ վար չոխ սաղ օլ: Սաբան գունօրթայ գալլամ չորագ էյմադա խուգափիս:

Հաջի Իւսոււբ. Մըշարրափ: Գօգ ուստայ գալգուն
(գնում է):

S E U I L E.

Հաջի Իւսուբ, իւր վեց կինը, Ասկարը, բժիշկ, պերեվոդչիկ
և ստուգենտ:

Հաջի Իւսուբ. Վայ նասփարի էյ:

Նասփարի. (Մսնելով) Բալի:

Հաջի Իւսուբ. Քուփայօղլուն գալլայի մաղուլ
ուաղդ օլգի բաշըմըգդան գայ, աշըննան օլըրամ
գաթըր սուփրանը սալ, ուչ գունդը գէթմամի-
շամ չորակ եյըմ գէղըմ բիւր օվլարա բաշ վուըըմ:

Ասգար. (Մսնելով) Աղ փափաղընան կարա փափաղ
հայաթ դօլըփ:

Հաջի Իւսուբ. Նա գիշ գիշ դանըըրսան աղա, բիւր
աղըլը բաշըր գէյ գընան գօրըմ նա դէյըրսան:

Ասգար. Նա դէյըրամ ման, բիւր գա գօրըրմ թոքըլ-
ղըլար հայաթա սորըղըմ գէղըլար քի քամիսգա
ղըր: Ամա օ քամիսգալարդան գօգըլ ա, բու գէյ-
ըլար խալիլ կամիսգասը դը:

Հաջի Իւսուբ. Նէշա օլըր գէթղըլար:

Ասգար. Եօխ ա, գախօթդարը գազըլար գիբիլ եա-
շիկնա բախըլար, բէլա բիլըրամ բուրա գա գալ-
սունլար:

Հաջի Իւսուբ. Գէթ գէյգինան չըխըր գէթսուն-
լար, կոյմա գալսունլար բուրա: (Ասգարը գը-
նում է) Թանգա գալղըմ բուր քամիսգալարըն ա-
լըննան գայ, կոյմըլար քի երըմըգա գինջ օ-
թըրախ: (Ասգարը բեմի յեակը փասլուշի, օլմաղ,
գա խօգէին նէ փուսկայ, убирайся вонъ га-

полоб. чертъ, մնում են բժիշկ, usուղենս եւ
պերեվոդչիկ):

Բժիշկ. (Նայելով այս եւ այն կողմը) Что у васъ
вездѣ и всюду грязно, Гаджи.

Հաջի Իւսուբ. (Դիմելով պերեվոդ.) նա գէյըր բու,
աղա:

Պերեվոդչիկ. Դէյըր քի նիյա թամըզ սախլամուր-
սըզ. օվուղըզը, հայաթուվըզի:

Հաջի Իւսուբ. Դանի մուննան գա թամուզ սախ-
լամաղ օլու:

Բժիշկ. Что онъ бурчить.

Պերեվոդչիկ. Онъ говорить что же хотите чи-
ще этого.

Բժիշկ. Гаджи, ты пойми, что теперь холерное
время нельзя такъ жить, нужно чистоту со-
блюдать, ватерклозеты каждый день облить
карболовой кислотой и извѣсткой, муссор-
ный ящикъ такъ долго не оставлять, сырую
воду не пить а то всё помрете, понимаешь
или нѣтъ?

Հաջի Իւսուբ. (Պերեվոդչիկին) Աղա նա գիլանըր
բու հեչ բաշըմ չըխմըր բունըն սողդարըննան:

Պերեվոդչիկ. Դոխսուըր գէյըր քի ինգի խալիլ ա-
զարը վար գարաք գունդա քիսլաթա թոքասան
գախօթատրա ահանգ թոքասան, սողրա գիբիլ
եաշիկը թամիզ սախլիյասան քի փիս իյ գալմա-
սուն, օննան սողրա սուվի կայնաղըրփ սողրա ի-
չասուզ քի խալիլ ազարը թութմասուն սըզի:

Հաջի Իւսուբ. Աղա բուլար բօշ սողգար դու վա,
չոխ գայ օնըն աղըր դան քամիս փաս սան եքա

2172
38

քիշի սան ադուն դա գոյմըսան փրիվողչիկ դէյա
բիւմիրսան ծնա քի էլանչիգ շէյլարընան ազար-
դան կութարմաղ օլմազ: Դէյմալի սոզ դը քի
զիբիլ եաշիկդան փիս իյ գալըր, փաս զիբիլ եա-
շիկդան աթիբ իյը գալաջայդի սանի ուչուն:

Ստուգենա. Что долго голову ломать съ нимъ,
Гаджи, если слѣдующій разъ придемъ и уви-
димъ, что не исполнено все, что сказано, о-
штрафуемъ васъ. (Դուրս են գալիս):

Հաջի Իւսուբ: Հաշտորբա բախ, թէզ էլա շարոբ-
դան թութուբ Ալլափարա իւզ քարամ շարոբ էլա
ման գոյմանամ մանըմ օվըմդա օ քիսլաթանըն
իյը չըխսըն, էլա ծնըն իյը ադամ օլըրբար նա
քի ազարդան կութարար, բիբջա ոուս զիլը բիլ-
մըրամ քի դէյըմ բու դուխտուրլարա, ման խա-
լիլը գօրմիշամ ծնիքի իլ մուննան կաբազ բիրդա
գօրըրամ ինդի: Բաս բու ծնիքի իլդա բիզըմ
հայաթդա եա քի թամամ շիհարդա զիբիլ օլմի-
յըփ նիյա խալիլ չըխմադի, ադա զիբիլդան խա-
լիլ օլը, ազար օլը, ադամըն գուլմազը գալըր
փալլան, գախոթդարա քիսլաթա թոք մտննամ ա-
հանգ թոք եա քի փալթարլարուն թամուզ սախ-
լա, ադա բէլանչիգ իշլարունան ազարդան կու-
թարմաղ օլմազ սախլըրսուզ ազար օլմասուն գէ-
դուն մեչիդա փէյդամբարլարա եալվարուն ոահմ
էլասունլար եօխսայ օլլար բոշ սոզ դըր, թա
փարվարդիզար ալլահդան հոքմ օլմասա ազար
կութարմազ, ալլափարա իւուզ բէլանչիգ գուխ-
դուր գալսուն բիր ծն արաբա դա քիսլաթա թոք-
սուն: Ման բիրջա մահաթդալամ քի բու դուխ-

տուրլար բիր բէլա քի օխիյըլլար նա օրգանըլլար
հայիփ գոգիլ բիզըմ Մուլա թալըբ (յեճ դառ-
նալով դէպի կանայք) Աղըզ բիր ազ սու գօթ
գալ ալ ուզումի փաք էլիյըմ: (Չեոբեր լուա-
նում է, ջիբից աղուլսը հանում արբում եւ
նսում): Նասփարի գալ եանըմդա օթըր Մադի-
նա սան դա գալ բու թարափդա օթըր: (Գալիս
նսում են, իսկ միւս կանայք շարժով նսում
են սուփի շուրջը):

Ե ախշի Սանուլ: (Կողմը բարկացած) Դանըշանդա
դէյար քի բիհայադը (նրան) գէնա օլարը օթը-
թարըդուն եանունդա:

Հաջի Իւսուբ: Աղըզ բիր սհար օթըրբար բիր ին-
դի, սան դունան սհար դա օթըրմըսան գունօր-
թա դա, ախշամ դա, ինդի նօշուն փախըլլըխ է-
լիյուրսըզ, ջանըմ բէլա իշ օլմազ, մուննան սո-
ղրա գարաք սըզիյան հէսաբընան իշ թութում,
վախա կոյըմ քի հար ադամ օզ վախաբ բիսուն,
բու նա դու գունդա բիզում օվդա դաւա դու,
չայ իչանդա դաւա, չորագ եյանդա դաւա, սոհ-
բաթ էլիյանդա դաւա: Սախլըրսըզ համուվըզ գէ-
դուն կրազդա օթըրըն, աջըննան օլըրամ կոյըն
հալալ չորագըմը եյըմ: (Սուսիլու ժամանակ կա-
նայք ուսում են, ինքն էլ ուսելով խօսում է) Ա-
ղըզ օ սոզաննան բիր իքիսը վեր բուրա: (Սո-
ղանը շարժում է, ուսում են հացը) գուրըն իրզըն
գէդուն իշուվըզա. (վեր են կենում հաւաքում
մէկ մէկ դուրս գալիս):

Հաջի Իւսուբ: (Չիբուլսը լցնում է, փախիլու ժամա-
նակ փնտում է լուցիկ չէ գնում կանչում է)
Նասփարի էյ:

Ն ա ս փ ա ռ ի . (Մսնեյով) . Բալի :
 Հ ա ջ ի Ի ւ ս ու ռ . Քիրքեթըմ եօխար բիր գանա քիր-
 բիթ գօթ գալ մանըմ ուչունն : (Նաստիարին բե-
 րում լուցկին սալիս է իրան) Աղըզ ման գէզըրամ
 բիր օվլարա բաշ վուրըմ գալըմ սըզ դա բիր հո-
 վուրդան չայ կոյարսուզ քի թէզ գալաջայամ :
 (Չիբուխը քաւելով գնում է) :
 Ն ա ս փ ա ռ ի . (եհեւից) գալանդա կանդ գա գաթըր :

S Ե Ս Ի Լ Ը .

Նաստիարի, Մադինա, Եախշի Խանում, Նարգիլա Փաթմա և
 Սանամ (մտնում են կանայքը, մի քանիսը երախերքը գրկած) :
 Ե ա խ շ ի Խ ա ն ու մ . (Միւսնեյին) Աղըզ բելուրսըզ նա
 վար, բայտղ դալայընան դանըշանդա ման կա-
 փըզա կուլաղ սաըրզըմ :
 Մ ա դ ի ն ա . Աղըզ նա գանըշըրդըլար :
 Ե ա խ շ ի Խ ա ն ու մ . Դայայա գէյըրդի քի Մոլլա Թա-
 լիբըն գըզը ալ մանըմ ուչունն :
 Ն ա ս փ ա ռ ի . (Ջարմացած) Աղըզ նա գէյըրսան :
 Ե ա խ շ ի Խ ա ն ու մ . Ալլահ հախկի կարգաշըմըն ջանի
 ուչունն :
 Ն ա ը գ ի լ ա . Աղըզ ծնը դա ալսա օ վախտ բիզա չո-
 րազ դա վարմազ քի :
 Փ ա թ մ ա . Փաս նագու գորմըրսան Գուլնազ ա-
 գառիլըփ դիշը չըխարգմադա բիր քոփիզ վար-
 մադի գալլայա : Բիզ օլմասէյդուխ գէջա եաթ-
 մազ դի ինդի Գուլնազը սաղալգմիշգի :
 Ե ա խ շ ի Խ ա ն ու մ . Մահլում իշ դու Մոլլա Թալիբըն

գըզը ալլանան սողրա բիզուս ուզումըզա դա
 բախմիյաջախ :
 Փ ա թ մ ա . Աղըզ նա թահր էլիյախ ալա բիլմասունն :
 Ե ա խ շ ի Խ ա ն ու մ . Գաըաք դալլայը գորաք չուն քի
 իշ գալլայըն ալընդադը :
 Փ ա թ մ ա . Քիմ գորա բելու ծնի :
 Ե ա խ շ ի Խ ա ն ու մ . Ման գորրամ բուգունն :
 Ն ա ս փ ա ռ ի . Աղըզ գէյըփ չայ կոյարսուզ քի թէզ
 գալաջայամ :
 Ե ա խ շ ի Խ ա ն ու մ . Դէյըփ գէթ կոյ գինանն : (կողմը)
 եանընդա օզը օթըրսըն սամավարը ման գոյըմ :
 Ն ա ս փ ա ռ ի . Աղըզ սհար ման գոյըըմ քի :
 Ե ա խ շ ի Խ ա ն ու մ . Դունան գէջա դա ման գոյմըշամ :
 Մ ա դ ի ն ա . Դունան գուուօրթա դա ման կոյմիշամ :
 Ն ա ը գ ի լ ա . Դունան սհար դա ման կոյմիշամ :
 Փ ա թ մ ա . Բէլա վախտ օլըփ ուչ դորթ քարամ ման
 կոյմիշամ ինդի դա սըզ կոյըն :
 Ս ա ն ա մ . (Երեխան գրկած) Մանըմ ուշաղըմըն դա
 քեփը եօխտը ման կոյա բիլմանամ : (մէկ մէկ
 դուրս են գալիս) :

S Ե Ս Ի Լ Թ .

Քալբա Ջաբար, Գուլնազ, Հաջի Իւսուր և Սանամ :
 Ք ա լ բ ա Ջ ա բ ա ռ . (նայելով ռուջը) Հէջ քաս եօխարը
 բուրդա, ամա բիզըմ բու Հաջի Իւսուր չոխ էշ-
 շազ ադամ դուր էլա բիլըր քի ման բուրա գա-
 լըրամ գըզ սօվդասը դուզալդմադա եա քի սր-
 վազըն դիշը չըխարգմադա :
 Գ ու լ ն ա զ . (մսնելով) Գալմըսան Քալբա Ջաբար (վա-
 զելով արագ փաթաթում է վզովը) գուևան

սրագա գուն նոշուն գալմամբսան (նսում են) Ման գիշիմը մահնա թուլթմասէյըմ բու գուն գա գալմիյաջէյգուն:

Քալբա Ջաբար. Գունգուզ նէջա գալըմ աղըզ, Հա- ջի հէջ օվգան չըխըր գէնա գէջանըն բիր թահըր վար:

Գուլնագ. Փաս գունան գէջա նոշուն գալմամբսան: Քալբա Ջաբար. Գունան գէջա քէփըմ եօխըրի գալա բիլմաղըմ մուննան սողրա հար գէջա կա- փը աչըզ կոյ գինան գալաջայամ,

Գուլնագ. Չոխ եախշի (էլի համբուրում են, Գուլ- նագը մի բան մհածելով իսլովում է):

Քալբա Ջաբար. Աղըզ նա օլըր սանա կաշկաբա- ղըն թոքըուն: Բայազ գուլըրըն քի:

Գուլնագ. Բիր շէյ քէչգի փիքիրըմնան:

Քալբա Ջաբար. Նա քէչգի դէյ մանա գորըմ:

Գուլնագ. Նա դէյմ ստամագ:

Քալբա Ջաբար. Եօխ, եօխ դէյ մանա գորըմ:

Գուլնագ. Դէյըրըմ էյ ալլահ նոշուն Քալբա Ջա- բարի սովդայար էլամամիսան քի գալլայ էլամի- սան:

Քալբա Ջաբար. Դալլայ նա դը քի բագա, բիր օգու- մի իուզ սովդաեարա վարմանամ:

Գուլնագ. Օգուն եախշի սան սոգում եօխաը, ամա փէշայըն եախշի դօզըլ: Սովդայար եախշի դը:

Քալբա Ջաբար. (կողմը) Քօփագ գըզը գօր հար- դան թուլթը, ման անաղան օլմըջամ գալլայ ին- դի օղըմի նէջա սովդայար էլիյըմ (նրան) Աղըզ սովդայար սկուփոյ օլը սովդայարըն աղը եա- գուննան չխարգ: Սովդայար գունդա խուրմա

գաթըրայ բիու (ջեբից խուրմա հանելով) գալա գէնա խուրմա գաթըմիշամ սանի ուչուն:

Գուլնագ. (Սուրման վերցնում է, դրսից լսում են Հաջու ոսփի ձանը, վերկենալով) Հաջի գալըր ման գէզըրամ սան ախշամ գալարսան եանըմա: (Վագելով մհնում է իւր սենեակը, Քալբա Ջա- բարն էլ ջիբից քասպահը հանում է):

Հաջի Իւսուբ. (բարկացած մհնում է, ձեռքին շա- փարը շարժում է, յե՛տ նայելով սեւնում է գալլա- յին) նա վար գալմըսան խէյր օլսուն:

Քալբա Ջաբար. Մանըմփի խէյըր դի բիրջա դէյ գորըմ սան նոշուն աջըղանմըսան:

Հաջի Իւսուբ. Այշի թանգա գալմըջամ բուլլարըն ալլըննան դա:

Քալբա Ջաբար. Քիմըն ալըննան:

Հաջի Իւսուբ. Այշի նա բիլըմ ման: Բիր գորըր- սան քաղըզ գաթղիլար նագու բու դինմաւար դու, բու նագու փարթախօլ դը, բու նա դու շարօբ դը, սորըջըրսան քի նագան օթարը շարօբ էլամուսուզ, դէյըր քի գալանդարուն եօխըր, մաննամ դարվագագան գանգ ասմամուսան: Այշի սանուն նէյուվա գարաք ման գանգ ասմամը- շամ կափըմի դոգանդա սան գալըփ աչմիյաջաք- սան քի:

Քալբա Ջաբար. Եախշի սան ինդի հարդան գալըր- սան:

Հաջի Իւսուբ. Այշի դէզըմ գէզըփ բիր օվլարա բաշ չաքիմ գալըմ. գէթըմ հայաթա աշաղաղա օթըրան ոուս վար, կայըթղի քի ուչ գուն կա- բազ բիր գանա փավիսկայ գալըփ վախըր գա

բու գուն դը, Գէթղըմ դուվանխանիյա գորղըմ կոնշըմըզ արգա վարըբ քի բիզըմ բաղխանադան նամ չաքիր օզ թարափընա, սուղիյա չաղրըդի մանա, գէթղըմ: Կայըթդի քի դուվարընան նամ չաքիր կոնշուն արգա վարուբ, դէղըմ սուղիյա բաշուվա դոնըմ դուվար օնըն դոզըլ դուվար մանըմ դը

Քալբա Ջաբար. Էլանշիգ դիյանդա նա գէդի:

Հաջի Իւսուբ. Հէչ կուլադ ասըր: Գէյըրամ օնա դուվարում նամ չաքիր, կօյ օզի ուչուն դուվար չաքսուն:

Քալբա Ջաբար. Ռազի օլդը:

Հաջի Իւսուբ. Հէչ դանըշըր էլա ուզուն եագըր, եագդի, եագդի ախըդա օխիդի քի ալլի մանաթ շարօբ էլամիշամ:

Քալբա Ջաբար. Վարդուն ալլի մանաթի:

Հաջի Իւսուբ. Նա օլըփ բագա հէչ ալլի քօփիկ դա վարմանամ քօփեասը զօթըմիշամ իուզ երա արգա վարրամ քի բիր քօփիկ վարմանամ:

Քալբա Ջաբար. Եախշի սուղիյա նոշուն գալըփ բախմըր գօրսուն դուվար սանըն դըր եայ օնըն:

Հաջի Իւսուբ. Այշի գէյըրամ գալ բախ, գէյըր քի քամիսգայ բախըբ, բալքա քամիսգայ եալաննան գէյըր սան էլա շարօբ էլիյաջաքսան

Քալբա Ջաբար. Ինդի նէյնիյաջաքսան:

Հաջի Իւսուբ. Նէյնիյաջայամ, սաբահդան դուվարըմի սոքարամ կօյ օզի ուչուն դուվար չաքսուն:

Քալբա Ջաբար. Չօխ եախշի օլը:

Հաջի Իւսուբ. Քալբալա Ջաբար ման ինդի չայ իչըբ գէգաջայամ կազընըն եանընա:

Քալբա Ջաբար. Նա վար կազընըն եանընդա:

Հաջի Իւսուբ. (բարկացած) Այշի բայաղ գալըփ գորմիշամ Եախշի Խանըմ քուչադա Քալբալայ Ասլանըն օլլիյընան սոհբաթ էլիյըր, դահի նոշուն սախլիյըրամ օնի, մանըմ օվըմդա չորագ եյսուն գէդըփ խալխընան քէփ չաքսուն:

Քալբա Ջաբար. (նրան) դուզ գէյըրսան, չոխ եախշի օլը, (կողմը) Մանդա գէգարամ Գիւլնազըն եանընա:

Հաջի Իւսուբ. Քալբալա Ջաբար, ման բու գուն բունըն քաքինը վարըբ չըխարգաջայամ, սան օնըն սովդասը դուզալգ:

Քալբա Ջաբար. Դուզալըմաղը դուզալդարամ, ամա բիր բօլքնան, բիր դա թասպահընան դագ օլմագ, (կողմը) հէչ օվլարը դա սաթսա գէնա օլմիյաջախ:

Հաջի Իւսուբ. (կողմը) Գէնա բաշդագի կիյմաթ դանըշմաղը, (նրան) Եաշխի բիր շութ դայ բաշմաղ ալլամ, բուգուն դուզալը:

Քալբա Ջաբար. Բաշուստա դուզալդարամ, (կողմը) չոխ գօզգարսան

Հաջի Իւսուբ. (մօտենալով դէպի դուրը) Ադա վայ Մանամ ճյ:

Սանամ. (Մտնելով) Բալի:

Հաջի Իւսուբ. Չայ գօթ գալ, իչըբ գէգըրամ:

Սանամ. Չայ կոյմամըշիխ:

Հաջի Իւսուբ. (Բարկացած) Քոփագ գըզը դեմագըմ սըգա, չայ կոյարսուզ քի, թէգ գալաջայամ:

Սանամ. Դէդուն, մանըմ ուշաղըմըն քէփը օլմիյըփ, օլլար դա կոյմաղըլար: (Դուրս է գալիս):

Հաջի Իւսուբ. Բէլա իշ օլը, Քալբալա Ջաբար:

Քալբա Ջաբար. Մանըմ դա խոշըմ գալմադի:

Հաջի Իւսուբ. Այշի արմանիւարըն բիր արվադը օլըն չորագը վախտընդա եյըփ, չայը վախտընդա իչսուենլար, մանըմ եդդի արվադըմ օլսուեն, սհարգան թափշըրմըշամ քի, չայ կոյարսուզ, եդդի արվադ բիր սամաւար կոյա բիլմասուենլար, թամամ շհարգա բիաբուռն օլըրլա գէդդի:

Քալբա Ջաբար. Այշի նա օլըփ բագա, նա բիաբուռն օլմադ դը, հայնսինդա բիր իշ գորդուեն քաբինը վար չխարդ գինան: (Կողմը) Ման դա ափաբըբ սախլիյըմ:

Հաջի Իւսուբ. (աբան ֆցելով) Քալբալա Ջաբար սան գէթ օնըն սովդասը դուզալդ, ման բու քոփազ գըզը գօթըրըբ գէդըրամ կազընըն եանընա քաբինը վարմագա:

Քալբա Ջաբար. Բաշուստա գէդախ: (Կողմը) Բիր քօփաջօղլու վար քի եօլդան կայիթմասուեն: (Դուրս են գալիս)

Տ Ե Ս Ի Լ Ժ.

Գուհնագ և Քալբա Ջաբար:

Գիւլինագ. (Մտնելով գնում է դէպի դրսի դուռը նայում ու հետ դառնում): Գեթդիւար ամա Քալբալա Ջաբար գերի կայիթսէյդի եախշի քէփ չաքարդուխ: (Մսածելով) գարաք գալսուեն (Քալբալա Ջաբարն արագ մտնում է) Բուդուլէ գալդի գէդըմ քի գալու (մօտենալով բռնում է ձեռքից) գալ գէդախ օթագա:

Քալբա Ջաբար. (Յոյց տալով ոտները) Գորմըրսան

թամամ ուսար բաշըմ մունդառ օլըփ նէշա գալըմ ման:

Գիւլինագ. (Մտիկ տալով) նա օլըփ բու սանա, հարա դուշմիսան:

Քալբա Ջաբար. Կայըդըփ գալըրդըմ, արմանի սուվընան դուլը լագանը կոյմիշըբ հայաթդա: Բիլմադուլ բիրգան դուշըմ իչընա:

Գիւլինագ. Այիբը եօխըբ բու սահաթ թամըզըբիփ փաք էլարամ, օթըբ ստուլ ուստա, (նստում է գուլբաները հանում է մի շոր բերում ոտը բռնած սրբում է):

Քալբա Ջաբար. Աղըզ թէզ օլ Հաջի Իւսուբ գալը բիրդան (Գուլնագը վուզ վուզ սրբելու ժամանակ Քալբալա Ջաբարը արտոյց վայր է ընկնում): Օվուդաշան սանուեն:

Գիւլինագ. Էքա քիշի ոտն բարք օթը գա:

Քալբա Ջաբար. Այբըբ եօխըբ (նորից նստելով եւ ձեռքով գլխի կպած տեղը բռնելով) թէզ օլ աղըզ:

Գիւլինագ. (Վերջացնելով ձեռքից բռնում է) գուր գէդախ օթագա: (Մտնում են սենեակը):

Տ Ե Ս Ի Լ Ի.

Նասիարի և Մադինա:

Նասիարի. (Մտնելով երկուսով) Աղըզ բուրդա հէշ քաս եօխար:

Մադինա. Դանը քիմ օլըն օզը եախշի իանըման գէդըփ կազընըն եանընա, Քալբալա Ջաբար գա Գուլնագըն օթաղըն գա դը:

Նասիարի. Քալբալա Ջաբար օլլարընան գէթդըբ քի: Մադինա. Բիր դա կայըդըփ գալըփ:

Նասփարի. Աղբոց բիր գուն դա բիզրմ քաբինըմըզ վարբբ չխարգաջախ Եախշի Խանըմ քիմի:

Մագինա. Բիզի նոշուն չըխարգըր, օղը չըխբբ գէզըփ, բու բիրըսը դալլայընան քէփ չաքըր օ ուչըր գա, կոշընըն օվը մահնա կոյրփ գէզըփար քէփ չաքմայա ամա բիզ կոբխըմըզգան թարփանա դա բիւմըրբի բուրգան:

Նասփարի. Աղբոց գէթ չայ կոյ գինան, գալըփ գէնա աջըղանը:

Մագինա. Դողըրգան ինզի գալու, ման գէզըմ չայ գոյըմ: (Դուրս է գալիս):

Նասփարի. (մենակ) Այ, ալլահ, մանի նոշուն մուսուրման, եարագմըսան, գոզըմըն, կաբագընդա արմանիլար բէլա խոշ քի գոլանըլլար բաղըրմ չաթաիլըր: Բիր քիշինըն քի եզգի արվազը օլսայ օ նա գոզընան բախար օ արվագարա, օ բիզի արվագ երընդա կոյմըր քի նէջա գէզըփ բագարգան եզգի ջուրա մէյվա օլըփ գաթըրասան, հար բիրըսընան խաթրուն ստասա եյասան, օ բիզի էլա սաբ էլիլըր: (Լսում է Հաջու ոսփի ձայնը):

S E U I L

Հաջի Իւսուբ, Նասփարի և Քալբալա Ջաբար:

Հաջի Իւսուբ. (մտնելով բարկացած) Աղբոց չայ կոյմըսըզ:

Նասփարի. Բալի:

Հաջի Իւսուբ. Գէդ գօթ գալ: (Նասփարին գնում է ինքր առաջ գալով) ուզդ էլաղըմ բու բիրխըր բաշըմնան, գորաք Քալբալա Ջաբար նա խաբար

գաթըրաջախ: (Քալբալա Ջաբար դուան արանից գուխը հանում ու հեճ է քառում): Բիր չիբուէ չաքըմ: (Ջիբից չիբուխը ու քամբափն հանելիս Քալբալա Ջաբար կամաց կամաց դուս է գալիս յեճ յեճ նայելով դէպի Հաջին, գնում է դրսի դուրը բացում, մէկ էլ փակելով հեճ դառնում):

Քալբա Ջաբար. Մալամ մալէյիբուէ:

Հաջի Իւսուբ. (գարմացած) Քալբալա Ջաբար նէջա գալըուն հայաթ կափըսը բաղըր դը քի:

Քալբա Ջաբար. (կրմկրմալով) Աչըլար մանըմ ուչուն:

Հաջի Իւսուբ. (բարկացած) Այշի նէջա աչըլար, աչառ մանդա դու քի:

Քալբա Ջաբար. (ձեռքից բռնելով) գալ բուրա բիրջա, թագա խաբար վար դէյըմ սանա: (Կողմը) չիս բարք երա դուշմիշամ:

Հաջի Իւսուբ. (Մօտենալով նստում են) նա խաբար դը գէյ գորըմ:

Քալբա Ջաբար. Դէյըմ սանա բու սահաթ: (Կողմը) նա դէյըմ ման:

Հաջի Իւսուբ. (Բարկացած) Դէյ դա թէդ օլ:

Քալբա Ջաբար. Դէդմըշըրմ Մուլա Թալիբըն եանընա ինզի էլա օրդան գալըրամ:

Հաջի Իւսուբ. Այշի փաս նէջա գալըուն, հայաթ կափըսի օզ ալըմնան բաղըմիշամ քի:

Քալբա Ջաբար. Բու սահաթ դէյըմ դայ նէջա գալըրմ: Մուլա Թալիբ օղը ուզըր դը գըզը վարմագայ, ամա կարգաշըննան սորըշըփ, կարգաշըր դէյըփ քի վարմիլըն, ինզի կարգաշընա բիր գաղ

վարսաք թարիփ էլար սանի վարալար, գէյիբ քի ալբի ստիյան դա վար օնա գորա իուգու-
րըփ գալղըմ քի սանա խաբար էլիլըմ, գալըփ
գորղըմ հայաթ կափըսը բաղը չըխղըմ հասարա
օրդան օղըմի աթղըմ երա: (Կողմը) Հէչ բու
բօյդա եալան օլմազ:

Հաջի Իւսուբ. Կարդաշընա նա վարըմ ման:

Քալբա Ջաբար. Հար նա վարըրսան վար, ամա
ման օլարընան ոագի օլմիյաջայամ:

Հաջի Իւսուբ. Նոշուն ոագի օլմիյաջաքսան նա
օլըփ գէնա:

Քալբա Ջաբար. Մաղուլ, հասարդան օղըմի երա
աթանդա ալաղըմ քի սընսէյդի սան գալըփ սա-
ղալգաջէյդուն: (Կողմը) հէչ վաքիլ դա բէլա դա-
նըշա բիլմազ:

Հաջի Իւսուբ. Այշի սան բիր իշը կութար սողրա
հասաթ դուր օվղաթումըն թալխ վախարնդա
թութմըսան կիյմաթ գանըշմաղը:

Քալբա Ջաբար. Օվղաթուն նոշուն թալխ դուր,
նա օլուփ գէնա:

Հաջի Իւսուբ. Օ քոփագ գըղըն քաբինը ինգի վա-
րըբ չըխարթղըմ դա, ինգի էլա կագընըն եա-
նընան գալըրամ:

Քալբա Ջաբար. Դուրդան եաղըմնան չըխղը սո-
րըշըմ: Քաբինը նաղարթա վարդսեն:

Հաջի Իւսուբ. Օն գըղըլ:

Քալբա Ջաբար. Գէնա եախշի կութարմիսան:
(Վեկեկեկալով) Հաջի Իւսուբ ման գէղըրամ նա
դէյիրսան:

Հաջի Իւսուբ. Գալլամ ման եանուվա, բուրդա

հար նա դանուշըրամ քօփագ գըղդարը կուլաղ
ասըբ էշիղըլար:

Քալբա Ջաբար. (Ուզում է գնա) Հաջի Իւսուբ
խուգափիս:

Հաջի Իւսուբ. Մուշարրափ: (Քալբալա Ջաբարի
յեսեից դուռը բացում եւ կանչում է), Նասփա-
րի էյ:

Նասփարի. (Ներսից) Բալի:

Հաջի Իւսուբ. (Բանալին սալով) Գալա բու աշա-
ուր հայաթ կափըսը աչ գինան Քալբալա Ջաբար
ուչուն, սողրա չայ գօթ գալ: (Յես դառնալով)
Բարաքալա դալլայ հասարդան օղընի աթըբ ե-
րա ալաղիդա սընմիլըփ:

Նասփարի. (Մանեյսով չայ է բերում) Քալբալա
Ջաբար գէթղի:

Հաջի Իւսուբ. (Նստում է, Նասփարին էլ նստում
է մօտ չայ են խմում) Աղըզ օ արվադդար հանը:

Նասփարի. Հարասը օղի ուչուն դագմայա գէղըփ,
սան օվղան չըխանդա էլա բիլըրսան օլլար բուր-
դա օթըրըլար:

Հաջի Իւսուբ. Նա գիշ գիշ դանըշըրսան աղըզ
(կանչում է) Մաղինա էյ, Նարգիլա, Փատմա...
(Փոք պաուգա) Բէլա դա իշ օլը (վե կեկալով)
աղըզ հարդա դը լար բուլար:

Նասփարի. Դէղըմ սանա քի հէչ քաս եօխղը օվղա:

Հաջի Իւսուբ. (Դուռը բանալով) Ադա Մալիք
հարդա դու անոն:

Մալիք. (Ներսից) Բիլմիրամ հարա գէղըփ:

Հաջի Իւսուբ. (Նասփարուն) Աղըզ փաս Սանամ
հանը:

024

10

Նասփարի. Օդա եօխըր:
 Հաջի Իւսուբ. (Կասաղաձ) Քոփագ գրգգարուն
 հէշ բիրիսը եօխըր, թանգա դալըրձ ման բուլ-
 լարըն ալընան գէգըրփ բու սահաթ համսընըն
 քաբիսը վարըրփ չըխարդաջայամ:

Վ Ա Ր Ա Գ Ո Յ Ր

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0835360

